Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Deelgebied 12, Noorderstraat 1-39 in Edam

In het kader van de Wet natuurbescherming

CONCEPT

In opdracht van: Wooncompagnie

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Marlien de Voogd
In opdracht van	Wooncompagnie
Naam opdrachtgever	Jelle de Winter
Rapportnummer	RA19382-12
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	20 december 2019
Aantal pagina's	42
Collegiale toets	Mirthe Wiltink
Wijze van citeren	Voogd, M. de, 2019. Ecologische quickscan. Deelgebied 12, Noorderstraat 1-39 in Edam. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA19382-12, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink Ecologie & Landschap
Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**	**5**
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Wet natuurbescherming	6
2.	**Werkwijze**	**7**
3.	**Plangebied en ingreep**	**8**
3.1	Ligging plangebied	8
3.2	Beschrijving plangebied	8
3.3	Ecotopen	9
3.4	Ingreep	9
4.	**Resultaten**	**10**
4.1	Beschermde gebieden	10
4.2	Bescherming van houtopstanden	10
4.3	Vogels	11
4.4	Planten	11
4.5	Vleermuizen	12
4.6	Knaagdieren	13
4.7	Muizen	13
4.8	Marterachtigen	15
4.9	Overige zoogdieren	16
4.10	Reptielen	17
4.11	Amfibieën	18
4.12	Vissen	19
4.13	Vlinders en libellen	20
4.14	Overige ongewervelden	20
4.15	Samenvatting resultaten	20
5.	**Effectbeoordeling en toetsing**	**22**
5.1	Natura 2000 gebieden	22
5.2	Natuur Netwerk Nederland	22
5.3	Houtopstanden	22
5.4	Vogels	23
5.5	Vleermuizen	24
5.6	Kleine marterachtigen	25
5.7	Rugstreeppad	25
5.8	Overige soortgroepen	25
5.9	Samenvatting effectbeoordeling	26
6.	**Conclusies en vervolgstappen**	**27**
6.1	Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)	27
6.2	Houtopstanden	27
6.3	Vogels	27

6.4 Vleermuizen 28
6.5 Kleine marters 29
6.6 Rugstreeppad 29
6.7 Samenvatting 29
7. Literatuur en bronnen 31
7.1 Soortengroepen 31
7.2 Methoden, databanken, wetgeving 32
Bijlage 1. Foto-impressie plangebied 33
Bijlage 2. Wet- en regelgeving 36
Bijlage 3. Jaarrond beschermdenesten 40
Bijlage 4. Vrijstelling per provincie 42

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer, Wooncompagnie, is van plan om onderhoud en renovatiewerkzaamheden aan haar woningbezit uit te voeren. Wooncompagnie heeft haar woningbezit in 11 verschillende gemeenten in de provincie Noord-Holland. Het woningbezit is opgedeeld in 44 verschillende deelgebieden. In deelgebied 12 aan de Noorderstraat 1-39 in Edam in de gemeente Edam-Volendam is Wooncompagnie van plan een groot renovatieproject, waaronder de renovatie van de gehele buitenschil, uit te voeren (BBLK-111).

Het is volgens nationale en internationale regelgeving verplicht om voorafgaand aan een ruimtelijke ingreep onderzoek te doen naar de effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN). In bepaalde gevallen is het ook verplicht om melding te doen van het kappen van houtopstanden. In paragraaf 1.3 wordt de voor natuur relevante wetgeving kort toegelicht. Deze rapportage geeft een inschatting van het effect van de ingreep op beschermde gebieden en geeft aan welke beschermde soorten flora en fauna mogelijk voorkomen in het plangebied en wat de effecten van de ingreep hierop zijn. Wanneer mogelijke effecten op beschermde gebieden aan de orde zijn en of wanneer de aanwezigheid van beschermde flora en fauna niet afdoende kan worden aangetoond of uitgesloten, is aanvullend onderzoek nodig.

1.2 Doel

Met deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Heeft de ingreep betrekking op houtopstanden die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn?
- Welke beschermde soorten flora en fauna zijn waargenomen of kunnen worden verwacht in het plangebied?
- Heeft de ingreep (mogelijk) een negatief effect op beschermde gebieden? Verdere toetsing hiervan maakt geen onderdeel uit van deze quickscan.
- Heeft de ingreep (mogelijk) een effect op de potentieel aanwezige beschermde flora en fauna?
- Leidt het uitvoeren van de ingreep mogelijk tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?
- Naar welke soorten en voor deze soorten belangrijke functies is aanvullend onderzoek nodig?
- Zijn er mitigerende maatregelen mogelijk om overtredingen van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming te voorkomen? (Het opstellen van een mitigatieplan maakt geen deel uit van de quickscan)

1.3 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) is per 1 januari 2017 van kracht en bevat Europese en nationale natuurbeschermingsregels voor Natura-2000 gebieden, planten- en diersoorten en houtopstanden.

Bescherming van gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen vanuit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Voor ieder gebied zijn doelstellingen vastgesteld om habitats en/of soorten te beschermen. Ingrepen en activiteiten in en nabij deze gebieden moeten worden getoetst op hun effect op de beschermde natuurwaarden.

Daarnaast zijn gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) planologisch beschermd. Ook voor activiteiten in (en soms rond) het NNN moet worden getoetst of ze negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van het NNN.

Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor bos en andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struikhagen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. De Wet natuurbescherming is van toepassing als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m2) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen (voor uitzonderingen zie Bijlage 2).

Bescherming van soorten

Voor de verschillende beschermingsregimes van soorten van de Wet natuurbescherming gelden een aantal verbodsartikelen en vrijstellingsmogelijkheden. De beschermingsregimes zijn:

- Beschermingsregime Vogelrichtlijn: Europees beschermde vogels
- Beschermingsregime Habitatrichtlijn: Europees beschermde flora en fauna behalve vogels
- Beschermingsregime Andere soorten: Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen betekenen globaal dat het is verboden om:

- te doden,
- te vangen, plukken en uitsteken,
- opzettelijk te verstoren,
- nestplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of standplaatsen te vernielen of te beschadigen.

Daarnaast geldt altijd de zorgplicht (art. 1.11), wat betekent dat negatieve effecten op beschermde en onbeschermde plant- en diersoorten moeten worden voorkomen en positieve effecten moeten worden bevorderd. De zorgplicht geldt dus ook voor nationaal beschermde soorten die voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld. Per provincie kunnen verschillende soorten zijn vrijgesteld (zie Bijlage 4). In bijlage 2 wordt de wet- en regelgeving uitgebreider beschreven. Voor diverse soortgroepen zijn Rode Lijsten beschikbaar. Daarnaast hebben diverse provincies en steden een eigen lijst met soorten, die lokaal extra aandacht en prioriteit krijgen.

2. Werkwijze

Bij het onderzoek is de volgende werkwijze gevolgd:

1. Met recente bronnen en literatuur is onderzocht welke beschermde soorten flora en fauna de afgelopen 5 jaar binnen een straal van tenminste 1 km van het deelgebied zijn waargenomen. Hierbij zijn waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en gegevens uit recente verspreidingsatlassen en actuele websites gebruikt.
2. De ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN) is opgezocht.
3. Op 7 november 2019 heeft Marlien de Voogd, ecoloog bij Regelink Ecologie & Landschap, het deelgebied bezocht. Daarbij zijn de in het deelgebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnventariseerd waarbij verrekijker, zaklamp en fotocamera zijn gebruikt.
4. Op basis van de verspreidingsgegevens en habitateisen van beschermde soorten en de biotoopkenmerken van het deelgebied is ingeschat of beschermde soorten (potentieel) in het deelgebied voorkomen en welke mogelijke functies het deelgebied heeft voor beschermde soorten.
5. Op basis van de informatie die de opdrachtgever heeft aangeleverd is de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
6. Op grond van de beschreven ingreep is bepaald:
    a. of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is;
    b. of de bescherming van houtopstanden aan de orde is;
    c. of er negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en essentiële functies te verwachten zijn.
    d. of en zo ja naar welke beschermde soorten nader onderzoek moet worden uitgevoerd;
    e. of de ingreep een overtreding van de Wet natuurbescherming kan inhouden en zo ja welke stappen nodig zijn om de ingreep conform deze wet uit te voeren.

3. Plangebied en ingreep

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied betreft 20 woningen aan de Noorderstraat in Edam in de gemeente Edam-Volendam (Provincie Noord-Holland). In figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood aangegeven.

Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door de Noorderstraat, aan de zuidzijde begrensd door een brandgang met daarachter de tuinen van de woningen aan de Achterhaven en aan de oostzijde door de achtertuinen van woningen aan de Noordervesting en westzijde door woningen aan de Noorderstraat, de Jonkerthof en een klein veldje.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Open Topo, 2019.

3.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit drie woningblokken met in totaal 20 woningen met voor- en achtertuinen. De gevels zijn opgetrokken uit metselwerk van baksteen, met een spouwmuur en een zadeldak dat met bitumen. De kopgevel van nr. 1 heeft enkele open stootvoegen. De overige kopgevels hebben geen open stootvoegen. Daarnaast hebben alle woningen aan de voorzijde naast het woonkamerraam ventilatiegaten die uit verticale open voegen bestaan.

De woningen hebben een niet-steil zadeldak dat is belegd met bitumen. Langs de kopgevel is de dakrand afgezet met een daklijst aanwezig. Tussen de daklijst en de muur is geen ruimte aanwezig.

De dakgoten van het woningblok met nrs. 1-11 hebben geen ombouw en worden ondersteund door beugels die zijn bevestigd op het dakbeschot of muurplaat. Er is een kier aanwezig tussen de goot en de muur, waardoor mogelijk de spouwmuur bereikt kan worden. Bij de overige twee woningblokken liggen de dakgoten in een ondiepe, houten ombouw. Er zijn kieren aanwezig tussen de ombouw en de gevels,

waardoor de spouw mogelijk bereikbaar is. Op het dak zijn gemetselde schoorstenen aanwezig, waarbij de schoorsteen van de hoekwoningen op de kopgevel is geplaatst. De overgang tussen de schoorstenen op de kopgevels en de daklijsten is goed afgedicht. Vanaf het maaiveld was niet goed te beoordelen of er loodslabben rondom de schoorstenen aanwezig zijn en of hier ruimte is.

De meeste woningen hebben een kleine voortuin en een grotere achtertuin. De achtertuinen van de hogere nummers (nr. 23 e.v.) zijn behoorlijk diep. De hoeveelheid groen in de tuinen varieert sterk; er zijn voor- en achtertuinen die geheel verhard zijn en er zijn tuinen met veel groen, zoals struiken, hagen, kleine bomen, gevelgroen en enkele bomen in de achtertuinen. Deze bomen zijn niet geïnspecteerd op holten, aangezien ze in afgesloten achtertuinen stonden.

De woningen hebben een gedeelde schuur van metselwerk met een lessenaardak van bitumen en een daklijst in de tuin. In de achtergevel van de schuren zijn ventilatiegaten aanwezig, die bestaan uit verticale open stootvoegen. Bij diverse woningen is de schuur uitgebouwd tot aan de woning. Door de verschillen in dieptes van de tuinen varieert de locatie van de schuur t.o.v. de achtergrens van de tuin.

In bijlage 1 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

3.3 Ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- Drie woonblokken met spouwmuur, open ventilatiegaten en een dak met bitumen;
- Bomen in achtertuinen, aanwezigheid van holten onbekend;
- Hagen, struiken en kleine bomen;
- Struiken en andere begroeiing in de tuinen.

3.4 Ingreep

De initiatiefnemer is van plan om in het plangebied aan Reigerstraat in Middelie grootschalige renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan de gehele buitenschil. De exacte ingrepen zijn nog niet bekend, maar betreffen mogelijk:

- Plaatsen steiger;
- Vervangen voegwerk;
- Verwijderen dakpannen en panlatten;
- Verwijderen dakgoot;
- Aanbrengen isolatiepakket op het dak;
- Plaatsen nieuwe dakgoot;
- Plaatsen nieuwe panlatten en dakpannen;
- Plaatsen van een nieuwe schil om de bestaande buitengevel.

De periode van uitvoer van deze werkzaamheden is vooralsnog onbekend.

4. Resultaten

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is ‘Polder Zeevang’. Dit gebied ligt op een afstand van 230 meter van het plangebied. Daarnaast ligt het plangebied op 1,1 km van Natura 2000-gebied ‘Markermeer & IJmeer’.

Figuur 2. De ligging van het plangebied (in rood aangegeven) ten opzichte van de Natura 2000-gebied ‘Polder Zeevang’ (in geel) en ‘Markermeer & IJmeer’(in groengeel). Bron: https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=8&id=n2k93

NNN

Het plangebied ligt buiten de NNN. Het dichtstbijzijnde deel van de NNN, fort Edam, ligt op 620 meter afstand van het plangebied.

4.2 Bescherming van houtopstanden

Binnen het plangebied worden geen bomen gekapt.

4.3 Vogels

Beschermingsregime Vogelrichtlijn

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4)

De woningen hebben een dak van bitumen, waardoor er geen ruimte is tussen het dakbeschot en de dakbedekking. Zodoende worden er geen nesten van de vogelsoorten huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*) in de woningen in het plangebied verwacht.

In het plangebied zijn enkele bomen aanwezig. In de bomen zijn geen nesten van kraai of roofvogels waargenomen. De aanwezigheid van vogels met jaarrond beschermde nesten uit categorie 1-4 die bomen bewonen redelijkerwijs is uitgesloten.

Vogelsoorten met beschermde nesten (categorie 5)

In het plangebied zijn woningen, hagen, struiken, gevelgroen, kleine bomen en enkele grotere bomen aanwezig. De woningen hebben een dak van bitumen, waardoor er geen ruimte is tussen het dakbeschot en de dakbedekking.

In het plangebied zijn enkele bomen aanwezig. In de bomen zijn geen nesten van ekster (*Pica pica*), kraai (*Corvus corone*) of roofvogels waargenomen. De aanwezige bomen zijn niet geïnspecteerd op holten, maar de bomen zijn niet heel groot waardoor de aanwezigheid van holten die geschikt zijn voor grote vogels niet aannemelijk is. Zodoende is het niet de verwachting dat in de bomen vogels als uilen en spechten nestelen.

Als de bomen kleine holtes hebben, kunnen in de bomen koolmees (*Parus major*) pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*) en boomkruiper (*Certhia brachydactyla*) worden verwacht. Naast deze soorten worden er, vanwege verstoring en het ontbreken van geschikt habitat, geen andere vogels uit categorie 5 verwacht.

Algemene vogelsoorten

In het plangebied zijn woningen met schoorstenen, bomen, gevelgroen, hagen en struiken aanwezig. Zodoende kunnen algemene zangvogels als broedvogel in het groen en in de schoorsteen aanwezig zijn, zoals merel (*Turdus merula*), heggenmus (*Prunella modularis*), winterkoning *(Troglodytes troglodytes)* en kauw (*Coloeus monedula*).

4.4 Planten

4.4.1 Water-, oever- en moerasplanten

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

In het plangebied zijn geen watergangen of ander oppervlaktewater aanwezig, zodat op basis van het ontbreken van geschikt biotoop gesteld worden dat deze soorten niet in het plangebied voorkomen.

4.4.2 Terrestrische planten

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Liggende raket (*Sisymbrium supinum*) en zomerschroeforchis (*Spiranthes aestivalis*) zijn verdwenen uit Nederland. Het plangebied valt buiten het verspreidingsgebied van tonghaarmuts (*Orthotrichum rogeri*) en groenknolorchis *(Liparis loeselii*). Bovendien ligt het plangebied in stedelijk gebied en de tuinen omvatten vooral aangelegde en onderhouden vegetatie, waar geschikt biotoop voor deze soorten ontbreekt. Zodoende kan de aanwezigheid van al deze soorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

De onder dit regime beschermde soorten zijn voornamelijk soorten van akkers, akkerranden, graslanden, bossen, moerassen en verstoringszones. Er zijn ook enkele muurplanten beschermd.
De tuinen in het plangebied zijn grotendeels verhard of goed onderhouden en bevatten verschillende soorten tuinplanten. Muurplanten zijn niet waargenomen en de aanwezigheid van de overige soorten kan door het ontbreken van geschikt leefgebied redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.5 Vleermuizen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Het plangebied bestaat uit drie woningblokken met een spouwmuur die toegankelijk is via de open stootvoegen in de kopgevel van nr. 1, de open ventilatiegaten in de voorgevels en mogelijk via de kieren tussen de dakgoot en de muur (nrs. 1-13) en de kier tussen de dakgootombouw en de muur (overige nrs.) Zodoende zijn de woningen geschikt als verblijfplaats van de gebouwbewonende vleermuizen gewone dwergvleermuis (*Pipistrelllus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrelllus nathusii*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en meervleermuis (*Myotis dasycneme*).

De schuurtjes in de achtertuinen hebben ook ventilatiegaten met verticale open stootvoegen. Doordat deze openingen relatief laag geplaatst zijn (circa 1,8m) en het geringe (bufferende) oppervlakte van de muren, zijn de schuren niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen.

In het plangebied zijn bomen aanwezig. De bomen zijn niet geïnspecteerd op holten en scheuren, zodat het mogelijk is dat er kleine holten, scheuren en loszitten de bast aanwezig zijn. Zodoende is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten als rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*) niet uitgesloten.

De tuinen in het plangebied kunnen onderdeel zijn van het foerageergebied voor gewone dwergvleermuis (*Pipistrelllus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrelllus nathusii*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). Op grond van de geringe omvang van het plangebied is de kans klein dat het een essentieel foerageergebied betreft.
Lijnvormige elementen zijn in de vorm van de bebouwing aanwezig in het plangebied, zodat vliegroutes van vleermuizen mogelijk aanwezig zijn.

In het plangebied kunnen op basis van verspreiding van vleermuissoorten en aanwezige biotopen verschillende soorten vleermuizen worden verwacht. In Tabel 1 is weergegeven welke soorten en welke functies van deze soorten mogelijk voorkomen.

Tabel 1. De potentieel aanwezige soorten vleermuizen en functies (aangegeven met X).

	Verblijfplaats functie				**Andere functie**	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	X	X	X		X	X
ruige dwergvleermuis	X		X		X	X
kleine dwergvleermuis	X	X	X		X	X
laatvlieger	X	X	X		X	X
meervleermuis	X	X	X		X	
Rosse vleermuis	X	X	X		X	
Watervleermuis	X	X	X		X	

4.6 Knaagdieren

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Bever

Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van bever (*Castor fiber*). In het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van bever kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

Hamster

Het verspreidingsgebied van de hamster (*Cricetus cricetus*) is beperkt tot Zuid-Limburg. De soort komt daarom niet in het plangebied voor.

Beschermingsregime Andere soorten

Eekhoorn

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*). In het plangebied ontbreken aaneengesloten bomenrijen of bosschages met grotere bomen en in de aanwezige bomen zijn bovendien geen nesten van eekhoorn, of sporen (zoals vraatsporen) waargenomen. De aanwezigheid van de eekhoorn is daarmee redelijkerwijs uitgesloten.

4.7 Muizen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Grote bosmuis

Het verspreidingsgebied van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*) beperkt zich tot de oostgrens van Nederland en ligt derhalve buiten het plangebied. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Noordse woelmuis

De verspreiding van de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) is beperkt tot vijf gebieden in Nederland met natte biotopen: Texel, het Friese merengebied, Noord-Holland noord, het Utrechts/Zuid-Hollands veenweidegebied en het deltagebied. De soort komt voornamelijk voor in zeer natte, kruidenrijke vegetatie, rietland, moeras, zeer extensief gebruikt nat weiland en periodiek overstroomde terreinen.

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de noordse woelmuis. In de polder tussen Edam en Purmerend, nabij de ringdijk van de Purmer, is noordse woelmuis aanwezig is. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen gedaan (NDFF). In het plangebied is geen geschikt habitat voor de soort aanwezig, doordat het groen in het plangebied zich beperkt tot ingerichte tuinvegetatie en natte, kruidenrijke vegetaties ontbreken. Het is daarmee uit te sluiten dat de noordse woelmuis in het plangebied voorkomt.

Hazelmuis

Het verspreidingsgebied van hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) is beperkt tot Zuid-Limburg. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Beschermingsregime andere soorten

Molmuis

De verspreiding van de molmuis (*Arvicola scherman*) is beperkt tot Limburg. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) komt in het grootste deel van Nederland voor, maar met het zwaartepunt in waterrijke gebieden van Friesland, Overijssel en Noord-Holland. Deze soort is gebonden aan schone wateren met een ontwikkelde watervegetatie en een rijke oevervegetatie.

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de waterspitsmuis. In de directe en wijde omgeving zijn geen waarnemingen van waterspitsmuis gedaan (NDFF). In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Daarbij ligt het plangebied in de bebouwde kom en het aanwezige groen bestaat enkel uit tuinen. Zodoende ontbreekt geschikt habitat voor de waterspitsmuis. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Veldspitsmuis

Het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) omvat Twente en Zeeuws-Vlaanderen en ligt derhalve buiten het plangebied. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Eikelmuis

Het verspreidingsgebied van de eikelmuis *(Eliomys quercinus*) beperkt zich tot specifieke gebieden in Zuid-Limburg. De soort kan voor het plangebied worden uitgesloten.

Overige muizen

Voor aardmuis (*Microtus agrestis*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), dwergmuis (*Micromys minutus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), ondergrondse woelmuis (*Microtus subterraneus*), rosse woelmuis (*Myodes glareolus*), tweekleurige bosspitsmuis (*Sore coronatus*), veldmuis (*Microtus arvalis*) en woelrat (*Arvicola amphibius*) geldt dat zij door de provincie Noord-Holland voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.8 Marterachtigen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Otter

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van otter (*Lutra lutra*). De aanwezigheid van deze soort kan hiermee redelijkerwijs worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

Bunzing, wezel, hermelijn

Het verspreidingsgebied van bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) beslaat vrijwel geheel Nederland. Alle drie soorten hebben een voorkeur voor half open, structuurrijke gebieden, en zijn daarbij afhankelijk van voldoende dekking.

In de polders tussen Edam en Purmerend, nabij de ringdijk van de Purmer, zijn enkele waarnemingen van hermelijn gedaan. In de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen van deze kleine marterachtigen doorgegeven (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van deze soorten aangetroffen, zoals uitwerpselen, wissels, prooiresten en krabsporen. Gezien de diepe tuinen met beschutting van hagen, maakt het plangebied mogelijk deel uit van het leefgebied van bunzing, wezel en hermelijn. Gezien de mate van verstoring in de tuinen, vanwege het gebruik van de tuinen en de afstand tot de woningen, is het aannemelijk dat het plangebied deel uitmaakt van voortplantingsgebied van wezel, bunzing en/of hermelijn.

Steenmarter

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van steenmarter (*Martes foina*), waardoor de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten.

Boommarter

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van boommarter (*Martes martes*). Boommarters zijn echte bosbewoners die voorkomen in allerlei typen en leeftijden bos. In het plangebied

zijn bomen aanwezig, die in de bebouwde kom liggen en geen onderdeel uitmaken van een bos/bosstructuur. Ook zijn er geen waarneming van boommarters in de wijde omgeving doorgegeven (NDFF). Daarmee is de aanwezigheid van boommarter uit te sluiten.

Das

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van das (*Meles meles*). Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom en het aanwezige groen betreft tuinen bij de woonhuizen. Daarmee voldoet het plangebied niet aan de habitateisen voor das. De aanwezigheid van de das kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.9 Overige zoogdieren

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Wilde kat, lynx en wolf

Roofdieren die onder de Habitatrichtlijn vallen betreffen slechts zelden in Limburgse bossen waargenomen soorten zoals wilde kat (*Felis silvestris*) en lynx (*Lynx lynx*). Het verspreidingsgebied van wolf (*Canis lupus*) beperkt zich tot een vestiging op de Veluwe en wordt verder in Nederland slechts zwervend aangetroffen. Daarom kan worden gesteld dat binnen het plangebied deze soorten niet voorkomen.

Zeezoogdieren

Er zijn 21 soorten walvisachtigen beschermd binnen de habitatrichtlijn. Dit zijn zeezoogdieren die logischerwijs niet in het plangebied voorkomen.

Beschermingsregime Andere soorten

Vos

Vos (*Vulpes vulpes*) is door de provincie Noord-Holland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Haas, konijn en egel

Haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en egel (*Erinaceus europaeus*) zijn door de provincie Noord-Holland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Grote hoefdieren

Het plangebied ligt ver buiten het verspreidingsgebied van wild zwijn (*Sus scrofa*). Voor edelhert (*Cervus elaphus*) geldt een nul-stand-beheer; dieren buiten de aangewezen gebieden Veluwe, Oostvaardersplassen en Weerterbos worden niet geduld en afgeschoten. Gezien de ligging in bebouwd gebied en het ontbreken van waarnemingen in de directe omgeving, wordt de aanwezigheid van damhert (*Dama dama*) en edelhert niet verwacht.

Door de ligging in bebouwd gebied wordt ree (*Capreolus capreolus*) niet in het deelgebied verwacht. Deze soort is door de provincie Noord-Holland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.10 Reptielen

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Gladde slang

De gladde slang (*Coronella austriaca*) komt met name voor in heide en de hogere droge delen in hoogveenvegetaties. Het plangebied ligt niet binnen het bekende verspreidingsgebied van gladde slang. Het plangebied voldoet niet aan de habitateisen van de gladde slang. De aanwezigheid van de soort is daarom uit te sluiten.

Muurhagedis

De muurhagedis (*Podarcis muralis*) komt van nature uitsluitend in Maastricht voor. Er zijn enkele populaties buiten Maastricht, op oude stadsmuren en langs een spoorlijn. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort en voldoet niet aan de biotoopeisen van de soort. De aanwezigheid van de muurhagedis kan daarom worden uitgesloten

Zandhagedis

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van zandhagedis (*Lacerta agilis*). Bovendien ontbreekt geschikt habitat, met zandige plekjes en structuurrijke vegetatie. Aanwezigheid van deze soort in het plangebied is daarmee uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

Adder

De adder (*Vipera berus*) is een soort van de pleistocene zandgronden en heeft een voorkeur voor natte heide en hoogveen. Binnen het verspreidingsgebied wordt de soort ook in open bossen aangetroffen. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort, waardoor de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten.

Hazelworm

Het plangebied ligt niet in het bekende verspreidingsgebied van hazelworm *(Anguis fragilis)* en door het ontbreken van geschikt habitat is aanwezigheid van deze soort in het plangebied redelijkerwijs uitgesloten.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) heeft een breed spectrum aan geschikt leefgebied. De soort komt voornamelijk voor in heide en hoogveen, maar ook in open bos, langs wegbermen en andere zonnige plekken. Echter, de levendbarende hagedis komt niet voor in de provincie Noord-Holland, waarmee de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten.

Ringslang

De ringslang (*Natrix natrix*) komt voor in waterrijke gebieden op zandgronden of op overgangen van zandgronden naar veen- en kleigebieden, waarbij droge habitats voor overwintering en beschutting en natte habitats voor de voortplanting en voedsel op korten afstand van elkaar beschikbaar moeten zijn.

Het plangebied ligt op de grens van het bekende verspreidingsgebied van de ringslang. In de wijde en directe omgeving zijn geen waarnemingen van ringslang bekend (NDFF). Het habitat binnen het plangebied is niet geschikt voor ringslang, vanwege ontbreken van water en afgesloten tuinen. Door het verder ontbreken van waarnemingen in de wijde omgeving kan de aanwezigheid van deze ringslang kan worden uitgesloten.

4.11 Amfibieën

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Knoflookpad

De knoflookpad (*Pleobates fuscus*) komt voor op de zandgronden van Oost- en Zuid-Nederland. Het deelgebied ligt ver buiten het bekende verspreidingsgebied van de knoflookpad, de soort wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

Boomkikker

De verspreiding van boomkikker (*Hyla arborea*) beperkt zich tot de pleistocene zandgronden en de duinen. De soort wordt niet binnen het plangebied verwacht.

Rugstreeppad

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van de rugstreeppad (*Bufo calamita*). De rugstreeppad is een pionierssoort die voornamelijk voorkomt op zandgronden of bouwterreinen en is afhankelijk van natuurlijke poelen en door regenwater gevulde ondiepe, snel opwarmende wateren.

In de polders rondom Edam maar ook in de bebouwde kom van Edam zijn rugstreeppadden aanwezig. In de directe omgeving zijn waarnemingen van dieren gedaan (Noordervestiging, Noorderstraat) (NDFF). In het plangebied is geen geschikt voortplantingshabitat voor rugstreeppad aanwezig, omdat ondiep water ontbreekt. De tuinen en de kieren langs de funderingen van de woningen kunnen als overwintergebied voor rugstreeppadden dienen. Zodoende worden overwinterende rugstreeppadden in het plangebied verwacht.

Poelkikker

Poelkikker (*Pelophylax lessonae*) heeft een voorkeur voor onbeschaduwde, voedselarme en schone wateren en houdt zich bij voorkeur op in een goed begroeide oever. De poelkikker komt in Noord-Holland op Texel en in de duinen ter hoogte van Egmond voor. Het deelgebied ligt daarmee buiten het bekende verspreidingsgebied van de poelkikker, de soort wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

Heikikker

Geschikt leefgebied voor de heikikker (*Rana arvalis*) bestaat uit heide, hoog- en laagveen, halfnatuurlijk grasland, bos en struweel en komt in Noord-Holland alleen op Texel voor. Het deelgebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van de heikikker, de soort wordt daarom niet in het plangebied verwacht.

Geelbuikvuurpad en vroedmeesterpad

De geelbuikvuurpad (*Bombina variegata*) en vroedmeesterpad (*Alytes obstetricans*) hebben uitsluitend in Zuid- Limburg een natuurlijke populatie. Hun leefgebied bestaat uit dynamische, stenige habitats met veel zoninstraling, waaronder groeves. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soorten, waardoor hun aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Kamsalamander

De kamsalamander (*Triturus cristatus*) komt, afgezien van enkele niet-wilde populaties niet in Noord-Holland voor. Het plangebied valt daarmee buiten het bekende verspreidingsgebied van kamsalamander, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Beschermingsregime Andere soorten

Vuursalamander

De vuursalamander (*Salamandra salamandra*) komt in Nederland uitsluitend voor in (vochtige) hellingbossen in Zuid-Limburg. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander (*Ichthyosaura alpestris*) komt vooral voor in Noord-Brabant en Limburg. Daarnaast zijn er ook populaties in Gelderland (Rijk van Nijmegen), Zeeland en Drenthe. De soort is weinig kritisch en komt voor in allerlei typen wateren. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort, aanwezigheid kan daarom worden uitgesloten.

Vinpootsalamander

De vinpootsalamander (*Lissotriton helveticus*) komt uitsluitend voor in Noord-Brabant en Limburg. In Noord-Brabant vormen bos en heidegebieden het leefgebied van de soort. In Zuid-Limburg komt de soort daarnaast ook voor in hellingbossen. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Overige amfibieën-soorten

De kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), gewone pad (*Bufo bufo*), bruine kikker (*Rana temporaria*), bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*) en meerkikker (*Pelophylax ridibundus*) zijn door de provincie Noord-Holland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.12 Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van vissen is dan ook uitgesloten.

4.13 Vlinders en libellen

In het plangebied komen vanwege de ligging in bebouwd gebied, het grote aandeel aan verharding en de beplanting met tuinbeplanting geen voedselarme wateren of vegetaties voor die geschikt zijn als leefgebied voor beschermde libellen en dagvlinders. Aangezien de tuinen en bomen in het plangebied niet geïnspecteerd zijn, is het mogelijk dat er wel waardplanten van beschermde vlindersoorten in het plangebied voor, zoals teunisbloem, sleedoorn, eik en iep, in het plangebied voorkomen. In de ruime omgeving van het plangebied zijn geen beschermde vlinders en libellen waargenomen (NDFF). De aanwezigheid beschermde libellen en dagvlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.14 Overige ongewervelden

De overige soorten beschermde ongewervelden komen niet voor in het plangebied, omdat de specifieke biotopen in de stedelijke omgeving van het deelgebied ontbreken of het deelgebied ver buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

4.15 Samenvatting resultaten

Van de onderstaande resultaten worden in hoofdstuk 5 getoetst of de ingreep negatieve effecten heeft en of deze effecten in strijd zijn met de Wet natuurbescherming.

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op 200 meter van het Natura 2000-gebied ‘Polder Zeevang’ en op 230 meter van het Natura 2000-gebied ‘Markermeer & IJmeer’. Het plangebied ligt niet in NNN en er geldt geen externe werking.

Houtopstanden

Bescherming van houtopstanden is niet van toepassing.

Beschermde soorten

In onderstaande tabel zijn de soorten of soortgroepen weergegeven die in het plangebied aanwezig zijn of hun aanwezigheid kan niet worden uitgesloten.

Tabel 2. Soort(groepen) (potentieel) aanwezig (X) met functie en beschermingsregime: VR= Vogelrichtlijn, HR= Habitatrichtlijn, AS= Andere Soorten

Soort/soortgroep	Functie	Aanwezig	Mogelijk aanwezig	Beschermings-regime
Koolmees, pimpelmees, boomkruiper	Mogelijk jaarrond beschermd nest (cat. 5)		X	VR
Algemene broedvogels	Leefgebied, nesten		X	VR
Vleermuizen (zie Tabel 3)	Verblijfplaatsen en foerageergebied		X	HR
Kleine marters	Leefgebied		X	AS

Rugstreeppad	Overwintergebied			X	HR

Tabel 3. Potentieel aanwezige vleermuissoorten en functies in het plangebied.

	Verblijfplaats functie				**Andere functies**	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	X	X	X		X	X
ruige dwergvleermuis	X		X		X	X
kleine dwergvleermuis	X	X	X		X	X
laatvlieger	X	X	X		X	X
meervleermuis	X	X	X		X	
Rosse vleermuis	X	X	X		X	
Watervleermuis	X	X	X		X	

5. Effectbeoordeling en toetsing

Op grond van de resultaten van het veldbezoek en het literatuuronderzoek wordt in dit hoofdstuk beoordeeld wat de verwachtte effecten van de ingreep zijn op beschermde gebieden, houtopstanden en soorten.
Negatieve effecten worden vervolgens getoetst aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Afrondend geeft de toetsing aan of een aangepaste werkwijze, aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is vereist.

5.1 Natura 2000 gebieden

Het plangebied ligt op 260 meter van het Natura 2000-gebied ‘Polder Zeevang’ en op 230 meter van het Natura 2000-gebied ‘Markermeer & IJmeer’. De werkzaamheden omvat het grootschalig renoveren van de buitenschil, waaronder het dak.

Door de tussenliggende bebouwing zijn negatieve effecten door geluidsverstoring of visuele verstoring als gevolg van de ingreep op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De voorgenomen werkzaamheden hebben ook geen effecten als verdroging, vernatting etc. tot gevolg.

In de werkfase wordt stikstofuitstoot verwacht doordat er medewerkers naar het plangebied komen voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Met een proefberekening, uitgaande van het gebruik van voer- en werktuigen met klasse ‘STAGE III A, 75-130 kW met bouwjaar 2001-2007 en het gebruik van 60.000 L brandstof, is geen stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te verwachten. De ingreep leidt daarmee niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebiedendoor verzuring en vermesting, zeker wanneer minder zware voertuigen en minder brandstof wordt gebruikt dan in de proefberekening.

De ingreep heeft geen significant verstorend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen, mits wordt voldaan aan de voorwaarden uit de voorgaande alinea: werktuigen uit STAGE-klasse III A of nieuwer, verbruik in totaal < 60.000 l. Een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000-gebieden is dan niet aan de orde.

5.2 Natuur Netwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten het NNN en er geldt geen externe werking, toetsing aan NNN is niet van toepassing.

5.3 Houtopstanden

Bescherming van houtopstanden is niet van toepassing.

5.4 Vogels

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4)

Binnen het plangebied worden geen jaarrond beschermde nesten van vogels verwacht.

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Binnen het plangebied worden nesten uit categorie 5 verwacht, namelijk nesten van koolmees, pimpelmees en boomkruiper in eventueel aanwezige holten in bomen in achtertuinen. De werkzaamheden omvatten het grootschalig renoveren van de buitenschil, waaronder het dak. Bij deze werkzaamheden gaan geen potentiele nestplekken van koolmees, pimpelmees en boomkruiper verloren.

Mogelijk kunnen nesten verstoord worden indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming.

De nesten van koolmees, pimpelmees en boomkruiper zijn beschermd onder cat. 5; dat wil zeggen dat de nesten van deze soorten ook jaarrond beschermd kunnen zijn als daar ecologische redenen voor zijn. Voor de mezen geldt dat er in de omgeving voldoende alternatieven zijn als nestplek in de vorm van nestkasten en andere bomen met kleine holtes. Voor koolmees, pimpelmees en boomkruiper geldt dat de nesten daarom niet als jaarrond beschermd beschouwd worden.

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: overige vogels

In de bomen, struiken, gevelgroen en hagen in de tuinen broeden mogelijk enkele algemene tuinvogels zoals merel, winterkoning en heggemus. In de schoorstenen kunnen kauwen broeden.

Bij de werkzaamheden gaan nesten van kauwen mogelijk verloren. Dit is een overtreding van art. 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming.

Nesten van overige vogels die in de tuin broeden gaan niet direct verloren, maar kunnen wel verstoring ondervinden van de werkzaamheden. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming.

Werken buiten het broedseizoen voorkomt overtreding. Het broedseizoen loopt in stedelijk gebied globaal van 15 maart tot 15 juli, afhankelijk van weersomstandigheden en de soorten.

5.5 Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat vleermuizenverblijfplaatsen in de spouwen van de woningen en in eventuele holtes, scheuren en loszittende bast van bomen kunnen worden verwacht. De werkzaamheden omvat het grootschalig renoveren van de buitenschil, waaronder het dak.

Verblijfplaatsen in woningen

Bij de werkzaamheden gaan mogelijk, afhankelijk van wat de werkzaamheden exact omvatten, potentiele verblijfplaatsen van vleermuizen in de spouwen van de woningen verloren. Dit is een overtreding van art. 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Indien werkzaamheden worden uitgevoerd terwijl er vleermuizen in de ruimte onder het dak aanwezig zijn, kunnen ook vleermuizen worden gedood of verstoord worden door de werkzaamheden. Dit is een overtreding op art. 3.5 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming.

Verblijfplaatsen in bomen

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen vleermuizen in bomen verstoord worden, door licht, geluid en trilling. Ook kunnen vleermuizen/verblijfplaatsen worden verstoord als de steigers zodanig worden geplaatst dat aanvliegroutes worden geblokkeerd. Verstoring van vleermuizen leidt tot een overtreding van artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming.

Indien de verstoring plaatsvindt in de nabijheid van verblijfplaatsen, kunnen de vleermuizen hun verblijf (tijdelijk) verlaten. Dit leidt mogelijk tot een overtreding op artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Wanneer de verstoorde verblijfplaatsen een kraamkolonie met kleine jongen, of een (massa-) winterverblijfplaats betreft, lopen vleermuizen na het verlaten van hun verblijfplaats risico om te overlijden als ze bijvoorbeeld niet tijdig een nieuwe geschikte verblijfplaats vinden. Daarmee kunnen de werkzaamheden ook leiden tot een overtreding op artikel 3.5 lid 1 van de Wet natuurbescherming.

In Tabel 4 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 4. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies (aangeduid met x). Groen **X** = geen effect te verwachten, rood **X**= negatief effect niet uitgesloten. - = functie niet verwacht.

Soorten	**Verblijfplaats functies**			**Andere functies**		
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	-	X	X
Ruige dwergvleermuis	X	-	X	-	X	X
Kleine dwergvleermuis	X	X	X	-	X	X
Laatvlieger	X	X	X	-	X	X
Meervleermuis	X	X	X	-	X	-
Rosse vleermuis	X	X	X	-	X	-

Watervleermuis	X	X	X	-	X	-

5.6 Kleine marterachtigen

Uit de resultaten blijkt dat het plangebied deel kan uitmaken van het leefgebied van bunzing, wezel en hermelijn, maar dat voortplantingsplekken in het plangebied zijn uitgesloten. De werkzaamheden omvatten het grootschalig renoveren van de buitenschil, waaronder het dak. Deze werkzaamheden hebben geen betrekking op de grond rond de woningen en veroorzaken derhalve geen negatieve effecten op het mogelijke leefgebied van hermelijn en bunzing.

Door de werkzaamheden kan het leefgebied tijdelijk niet gebruikt worden, vanwege beweging en geluid. Aangezien de werkzaamheden het leefgebied niet fysiek aantasten en ze kort duren, kunnen de rustplekken daarna weer in gebruik worden genomen.

De werkzaamheden leiden niet tot een overtreding op de Wet natuurbescherming voor kleine marters.

5.7 Rugstreeppad

Uit de resultaten blijkt dat de kieren langs de funderingen van de woningen en in holletjes in de tuin mogelijk geschikt zijn als overwinterplek van rugstreeppad. De werkzaamheden omvatten het grootschalig renoveren van de buitenschil, waaronder het dak. Deze werkzaamheden hebben geen betrekking op de grond rond de woningen. De werkzaamheden zelf leiden niet tot vernielen van overwinterplekken van rugstreeppad.

Wel kunnen de werkzaamheden rugstreeppadden doden en/of verwonden als de steigers zodanig worden geplaatst dat overwinterplekken worden beschadigd. Dit kan voorkomen door de werkzaamheden buiten de winterperiode van rugstreeppad uit te voeren, en door te voorkomen dat de dragende pijlers van de steigers in de grond wegzakken. Doden en verwonden is een overtreding van art. 3.5, lid 1 van de Wet natuurbescherming. Deze overtreding kan worden voorkomen door de pijlers op draagplanken te zetten.

Ook kunnen de werkzaamheden rugstreeppadden verstoren door de ingangen naar overwinterverblijven te blokkeren. Indien door de verstoring verblijfplaatsen (tijdelijk) niet kunnen worden gebruikt, leidt dit mogelijk tot een overtreding op art. 3.5 lid 2 en 4 van de Wet natuurbescherming. Deze overtreding is te voorkomen door gefaseerd te werken en grote delen van de gevelrand niet te bedekken met materiaal/draagplanken.

5.8 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van overige beschermde zoogdier- en amfibieënsoorten en beschermde soorten uit de soortgroepen planten, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze soorten.

5.9 Samenvatting effectbeoordeling

Uit de effectbeoordeling volgt voor welke gebieden en/of soorten/soortgroepen de ingreep wel of geen negatieve effecten heeft op beschermde soorten. In onderstaande tabellen is aangegeven of er negatieve effecten zijn en of de effecten en daarmee de overtredingen zijn te voorkomen door middel van aangepaste werkwijze.

Tabel 5. Samenvatting effectbeoordeling en overtreding van gebiedsbescherming uit Wet natuurbescherming (Wnb). VR= Vogelrichtlijn, HR= Habitatrichtlijn, AS= Andere Soorten.

Gebiedsbescherming	Effecten tgv ingreep	Overtreding Wnb	Vervolgstappen
Natura 2000	Geen effect als werktuigen - Stage-klasse III A, 75-130 kW met bouwjaar 2001-2007 of zuiniger, en - brandstofverbruik van < 60.000 L brandstof	Mogelijk t.a.v. stikstofdepositie als niet wordt voldaan aan eisen genoemd in voorgaande kolom	Mogelijk Aerius-bereking
NNN	Nee	Nee	Nee

Tabel 6. Samenvatting effectbeoordeling en overtreding van soortenbescherming uit Wet natuurbescherming (Wnb). VR= Vogelrichtlijn, HR= Habitatrichtlijn, AS= Andere Soorten.

Soort/ soortgroep	Functie	Effecten tgv ingreep	Wnb	Vervolgstappen
Koolmees, pimpelmees en boomkruiper	Nest uit cat. 5	Ja	VR	Werken buiten broedseizoen
Algemene broedvogels	Nesten	Mogelijk	VR	Werk buiten broedseizoen
Vleermuizen	Verblijfplaatsen in woningen	Ja	HR	Vervolgonderzoek
	Verblijfplaatsen in bomen	Mogelijk	HR	Mitigerende maatregelen
Kleine marters	Onderdeel leefgebied	Nee	AS	-
Rugstreeppad	Overwintergebied	Mogelijk	HR	Mitigerende maatregelen of werken buiten kwetsbare periode

6. Conclusies en vervolgstappen

6.1 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)

Natura 2000

Het plangebied ligt op 260 meter van het Natura 2000-gebied ‘Polder Zeevang’ en op 230 meter van het Natura 2000-gebied ‘Markermeer & IJmeer’. De ingreep leidt niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden, indien er wordt voldaan aan de volgende voorwaarden voor de werktuigen en voertuigen die worden gebruikt bij de uitvoering van de werkzaamheden:

- Stage-klasse III A, 75-130 kW met bouwjaar 2001-2007 of zuiniger, en
- brandstofverbruik van < 60.000 L brandstof

Als wordt voldaan aan bovenstaande voorwaarden zijn er geen significante negatieve effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen te verwachten. In dat geval is nader toetsing aan Natura 2000 niet nodig.

NNN

De ingreep vindt niet plaats binnen het NNN. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing. Nadere toetsing aan NNN is niet nodig.

6.2 Houtopstanden

Omdat er geen bomen worden gekapt is de bescherming van houtopstanden niet van toepassing.

6.3 Vogels

Jaarrond beschermde nesten

Er worden geen vogels met een jaarrond beschermd nest verwacht.

Categorie 5

In de bomen broeden mogelijk koolmezen en/of pimpelmezen. Omdat voor deze soorten voldoende alternatieve nestplekken in de omgeving aanwezig zijn, zijn de nesten niet jaarrond beschermd. De bescherming van het nest valt onder hetzelfde regime als ‘algemene broedvogels’, zie aldaar.

Algemene broedvogels

In de bomen, hagen, gevelgroen en struiken broeden mogelijk algemene tuinvogels, zoals merel, winterkoning en heggemus. In de schoorstenen kunnen kauwen broeden. Werken binnen het broedseizoen kan leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en kan leiden tot een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming.

Om negatieve effecten op broedvogels en daarmee een overtreding op de Wet natuurbescherming te voorkomen, worden de volgende maatregelen geadviseerd:

- Werkzaamheden niet uitvoeren in het broedseizoen: 1 maart – 15 juli;
- Indien werkzaamheden binnen het broedseizoen uitgevoerd worden, dienen
    - bomen, struiken, hagen, gevelgroen bomen te worden ontzien;
    - de schoorstenen voorafgaand ongeschikt gemaakt te worden voor kauwen om in te nestelen, door bijvoorbeeld goede bolroosters te plaatsen;
- Indien dit niet kan (bijvoorbeeld omdat steigers in, of direct naast struiken moeten worden geplaatst), dient eerst een controle op de aanwezigheid van broedende vogels uitgevoerd te worden wordt.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

6.4 Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd volgens het beschermingsregime Habitatrichtlijn.

Woningen

Binnen het plangebied worden vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen verwacht in de spouwmuren van de woningblokken. Afhankelijk van de exacte invulling van de werkzaamheden kunnen bij de werkzaamheden potentiele verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Dit is een overtreding van art. 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming. Zodoende is een nader onderzoek naar het gebruik van het plangebied door vleermuizen noodzakelijk. Daarnaast kunnen vleermuizen gedood of verstoord worden wanneer ze tijdens de werkzaamheden aanwezig zijn. Dit is een overtreding van art. 3.5, lid 1 en 2.

Het verdient aanbeveling dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol 2017 van het Netwerk Groene Bureaus. Het Vleermuisprotocol geeft invulling aan de onderzoeksverplichting voortkomend uit de Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat er drie bezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli (twee direct na zonsondergang en een direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode 15 augustus t/m 1 oktober (ruim na zonsondergang en ruim voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht dienen te worden. Deze bezoeken moeten met behulp van een heterodyne batdetector met time expansion uitgevoerd worden.

Bomen

Binnen het plangebied kunnen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen in de bomen in de achtertuinen van de woningen aanwezig zijn. Bij de werkzaamheden gaan geen verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen verloren.

Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen in de bomen tijdelijk vestoord worden als gevolg van meer beweging, trilling, geluid etc. Dit kan leiden tot een overtreding van artikel 3.5, lid 2 van de Wet natuurbescherming. Indien de verstoring plaatsvindt in de nabijheid van verblijfplaatsen, kunnen de vleermuizen hun verblijf (tijdelijk) verlaten. Dit leidt mogelijk tot een overtreding op artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming. Wanneer de verstoorde verblijfplaatsen een kraamkolonie met kleine jongen, of

een (massa-) winterverblijfplaats betreft, lopen vleermuizen na het verlaten van hun verblijfplaats risico om te overlijden als ze bijvoorbeeld niet tijdig een nieuwe geschikte verblijfplaats vinden. Daarmee kunnen de werkzaamheden ook leiden tot een overtreding op artikel 3.5 lid 1 van de Wet natuurbescherming.

Om negatieve effecten op vleermuizen te voorkomen en daarmee een overtreding op de Wet natuurbescherming te voorkomen, worden de volgende maatregelen geadviseerd:

- De werkzaamheden op afstand van de bomen uit te voeren, waardoor effecten van trilling, beweging en geluid worden voorkomen.
- De aanvliegroutes van vleermuizen naar de bomen moeten intact blijven door geen materiaal tegen en onder de bomen te zetten.

6.5 Kleine marters

Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het leefgebied van wezel, hermelijn en bunzing. De werkzaamheden leiden niet tot het vernielen van verblijven en hebben geen negatieve effecten op de soort. Een overtreding op de Wet natuurbescherming is derhalve niet van toepassing.

6.6 Rugstreeppad

Overwinterende rugstreeppadden kunnen in het plangebied worden verwacht in kieren langs de fundering van de woningen en in de tuinen. De werkzaamheden zelf leiden niet tot vernielen van overwinterplekken van rugstreeppad. Wel dienen tijdens de werkzaamheden maatregelen genomen te worden om doden en verwonden van rugstreeppadden en verstoren van verblijfplaatsen te voorkomen. Hiertoe dienen de volgende maatregelen gevolgd te worden:

- Uitvoering buiten het winterseizoen van rugstreeppad (buiten de periode half oktober – eind maart); of:
- De dragende pijlers van de steigers zodanig op draagplanken neerzetten dat ze niet in de grond wegzakken;
- De werkzaamheden gefaseerd uitvoeren zodat er altijd overwinterlocaties bereikbaar blijven
- De draagplanken en overig materiaal zodanig plaatsen dat grote delen van de gevelrand niet bedekt zijn en voldoende overwinterlocaties beschikbaar blijven.

6.7 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de overtredingen van de Wet natuurbeheer ten gevolge van de ingreep en welke vervolgstappen nodig zijn voordat met de ingreep/werkzaamheden begonnen kan worden.

Tabel 7. Overzicht van de beschermde soorten die in het plangebied te verwachten zijn waarvoor een overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de ingreep niet uit te sluiten is.

Soorten	Effect ingreep	Overtreding Wnb	Nader onderzoek	Ontheffing	Opmerkingen
Koolmees, pimpelmees en boomkruiper	Mogelijk verstoring en vernietiging nesten	Art. 3.1 lid 1 en 2	Nee	Nee	Werken buiten broedseizoen
Broedvogels	Mogelijk verstoring en vernietiging nesten	art 3.1, lid 1 en 2	Nee	Nee	Werk buiten het broedseizoen
Vleermuizen	Woningen - Mogelijke vernietiging verblijfplaatsen	art. 3.5, lid 1, 2 en 4	Ja	Mogelijk	
	Bomen - Mogelijke verstoring van verblijfplaatsen	art. 3.5, lid 1, 2 en 4	Nee	Nee	Aangepaste werkwijze (zie 6.4)
Kleine marters	Geen	Geen	Nee	Nee	
Rugstreeppad	Mogelijk doden en verwonden van dieren en vernielen overwinterplekken	art 3.5, lid 1, 2 en 4	Nee	Nee	Mitigerende maatregelen (zie 6.6)

7. Literatuur en bronnen

7.1 Soortengroepen

Amfibieën, vissen en reptielen

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Rugstreeppad *Epidalea calamita,* versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Zeist
- www.ravon.nl

Zoogdieren

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus,* versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii,* versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Noordse Woelmuis *Microtus oeconomus,* versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden
- Dietz, C., A. Kiefer, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. Alle soorten van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdiervereniging
- Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2): 23
- www.zoogdiervereniging.nl

Planten en vegetatie

- Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist
- www.floron.nl

Insecten en ongewervelden

- www.vlinderstichting.nl
- www.eis-nederland.nl

Vogels

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus,* versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus,* versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- www.sovon.nl

7.2 Methoden, databanken, wetgeving

- www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen
- www.ndff-ecogrid.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.minez.nederlandsesoorten.nl/zoeken-naar-soort
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx

Bijlage 1. Foto-impressie plangebied

Figuur 3. Zicht op de woningen aan de Noorderstraat: de gevels hebben ter hoogte van het woonkamerraam een ventilatierooster uit verticale open stootvoegen. Het dakvlak helt flauw en is bedekt met bitumen. Dit deel van de straat heeft grotendeels betegelde voortuinen, maar op andere plekken is het heel groen.

Figuur 4. Alleen de kopgevel van nr. 1 heeft enkele open stootvoegen. Langs de kopgevel is een daklijst aanwezig, die goed afgesloten is, zowel aan de onderzijde als langs de schoorsteen.

Figuur 5. De tuinen zijn groen en omringd met hagen.

Figuur 6. De dakgoot van het eerste woonblok (nr 1-13) hangt aan beugels, waarbij er ruimte is tussen de goot en de muur. Bij de overige twee woonblokken ligt de goot in een houten ombouw, waarbij er geen opening is tussen de muur en de goot. Wel is er een klein kier aanwezig tussen de ombouw en de muur.

Figuur 7. De hogere huisnummers hebben diepe tuinen. In de tuin staat een gedeelde berging met dezelfde dakopbouw; flauwe helling met bitumen bedekking, brede dakrand en enkele ventilatiegaten. De schuurtjes zijn vanwege de beperkte hoogte niet geschikt voor verblijven van vleermuizen.

Figuur 8. De tuinen in het plangebied zijn op enkele plekken behoorlijk groen, zoals hier; gevelgroen, hagen als erfafscheiding en een boom in de tuin.

Bijlage 2. Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.
In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.
De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn (zie Bijlage 3).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen
alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere soorten

Onder het ‘beschermingsregime andere soorten’ vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.
Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming (zie Bijlage 4).

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.
Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor bos en andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struikhagen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. De Wet natuurbescherming is van toepassing als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m2) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
    - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;

- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
- zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een ‘redelijk doel’ dient, of ‘noodzakelijk’ is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 3. Jaarrond beschermde nesten

Het Ministerie van LNV (nu: EZ) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van de soorten van categorie 1-4. Voor de soorten van categorie 5 moet gegarandeerd worden dat voldoende alternatieven in de omgeving beschikbaar zijn, daarbij is een inventarisatie gewenst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
steenuil	*Athene noctua*	1
gierzwaluw	*Apus apus*	2
huismus	*Passer domesticus*	2
roek	*Corvus frugilegus*	2
grote gele kwikstaart	*Motacilla cinerea*	3
kerkuil	*Tyto alba*	3
oehoe	*Bubo bubo*	3
ooievaar	*Ciconia ciconia*	3
slechtvalk	*Falco peregrinus*	3
boomvalk	*Falco subbuteo*	4
buizerd	*Buteo buteo*	4
havik	*Accipiter gentilis*	4
ransuil	*Asio otus*	4
sperwer	*Accipiter nisus*	4
wespendief	*Pernis apivorus*	4
zwarte wouw	*Milvus migrans*	4
blauwe reiger	*Ardea cinerea*	5
boerenzwaluw	*Hirundo rustica*	5
bonte vliegenvanger	*Ficedula hypoleuca*	5
boomklever	*Sitta europaea*	5
boomkruiper	*Certhia brachydactyla*	5
bosuil	*Strix aluco*	5
brilduiker	*Bucephala clangula*	5
draaihals	*Jynx torquilla*	5
eidereend	*Somateria mollissima*	5
ekster	*Pica pica*	5
gekraagde roodstaart	*Phoenicurus phoenicurus*	5
glanskop	*Parus palustris*	5
grauwe vliegenvanger	*Muscicapa striata*	5
groene specht	*Picus viridis*	5
grote bonte specht	*Dendrocopos major*	5
hop	*Upupa epops*	5
huiszwaluw	*Delichon urbicum*	5
ijsvogel	*Alcedo atthis*	5
kleine bonte specht	*Dendrocopos minor*	5
kleine vliegenvanger	*Ficedula parva*	5
koolmees	*Parus major*	5
kortsnavelboomkruiper	*Certhia familiaris macrodactyla*	5
oeverzwaluw	*Riparia riparia*	5
pimpelmees	*Parus caeruleus*	5

raaf	*Corvus corax*	5
ruigpootuil	*Aegolius funereus*	5
spreeuw	*Sturnus vulgaris*	5
tapuit	*Oenanthe oenanthe*	5
torenvalk	*Falco tinnunculus*	5
zeearend	*Haliaeetus albicilla*	5
zwarte kraai	*Corvus corone*	5
zwarte mees	*Periparus ater*	5
zwarte roodstaart	*Phoenicurus ochruros*	5
zwarte specht	*Dryocopus martius*	5

Bijlage 4. Vrijstelling per provincie

	Wnb	Friesland	Groningen	Noord-Holland	Flevoland	Overijssel	Drenthe	Gelderland	Utrecht	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg
Zoogdieren													
Aardmuis													
Bosmuis (1)													
Bunzing						5							
Dwergmuis													
Dwergspitsmuis													
Egel						5							
Gewone bosspitsmuis													
Haas													
Hermelijn						5							
Huisspitsmuis (1)													
Konijn													
Molmuis													
Ondergrondse woelmuis													
Ree													
Rosse woelmuis													
Steenmarter													3
Tweekleurige bosspitsmuis													
Veldmuis (1)													
Vos													
Wezel						5							
Wild zwijn													
Woelrat													
Amfibieen													
Bastaardkikker													
Bruine kikker													
Gewone pad													
Kleine watersalamander													
Meerkikker													
Reptielen													
Hazelworm													4
Levendbarende hagedis													3

groen = vrijgesteld
oranje = niet vrijgesteld
geel = vrijgesteld met voorwaarden

1. en alg vrijstelling in/op gebouwen (Wn art 3.10 3de lid)
2. vrijgesteld in de periode maart-april en juli t/m november
3. vrijgesteld in periode 15 augustus t/m februari
4. vrijgesteld in periode juli t/m september
5. met ingang van 4de kwartaal 2019